

Tavanomaiset varotoimet

Hygieniahoitaja

Marketta Kulonpää

27.3.2025

- Tavanomaisia varotoimia käytetään aina kaikkien potilaiden, asukkaiden ja asiakkaiden hoidossa
- Estetään mikrobien tarttuminen toisiin asukkaisiin, työntekijöihin tai vierailijoihin
- Suojataan asukkaita ja työntekijöitä infektioilta ja mikrobitartunnoilta

Lakeja ohjeiden takana ovat mm.

- Hoitoon liittyvien infektioiden ehkäiseminen, Tartuntatautilaki 21.12.2016/1227
- Potilaan oikeus laadultaan hyvään hoitoon (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 3§)
- Työntekijän oikeus tehdä työtään turvallisesti (Työturvallisuuslaki 8§)
- Työnantajan velvollisuus on osoittaa työntekijälle asianmukaiset välineet ja suojaimet (Työturvallisuuslaki 2 luku, 8§)
- Työntekijällä on vastuu ja velvollisuus käyttää oikein annettuja välineitä ja suojaimia (Työturvallisuuslaki 4 luku, 20§)

- **Kodinomaisen hoitoyksikön hygienia ei ole sama kuin oman kodin hygienia.**
- Omassa kodissa on vain perheenjäseniä, mutta **hoitoyksiköissä on asukkaita eri perheistä, työntekijöitä, omaisia ja muita kävijöitä.**
- **lakkäät asukkaat ovat keskimääräistä alttiimpia saamaan infektioita**
- **Myös ammattimaisessa toiminnassa kotona noudatetaan samoja hygieniakäytäntöjä kuin hoitoyksiköissä.**

Emme välttämättä tiedä, mitä
mikrobeja asukkaalla on, siksi
aina kaikissa tutkimus- ja
hoitotoimissa noudatetaan
tavanomaisia varotoimia

Käsihygieniä 1/8

- Huolehdi käsien ihon kunnosta. Käytä tarvittaessa perusvoiteita
- Hoida käsien ihorikot kuntoon, ota tarvittaessa yhteys työterveyshuoltoon
- Pidä kynnet lyhyinä
- Älä käytä työssä kynsilakkaa, rakenne- tai geelikynsiä

Käsihygienia 2/8

- Älä käytä hoitotyössä kelloa, aktiivisuusranneketta, käsikoruja ja sormuksia
- Hoitotyössä ei voi käyttää sairauden hoitoon tarkoitettua sidosta, lastaa, painehihoa tai käsineitä, joka ulottuu kyynärpään tason alapuolelle
- Käytä lyhythihaista työasua tai kääri hihat kyynärpäihin asti

- Ota käsihuuhdetta vähintään kaksi painallusta (3-5 ml)

1. Levitä käsihuuhde kaikkialle käsiin

2. Pyöritä sormenpäitä kämmenessä niin, että sormenpäät kastuvat molemmin puolin

3. Hiero molemmat peukalot pyörivin liikkein

Käsihygienia 3/8

- [Kolmen kohdan käsidesinfektio \(dreambroker.com\)](http://dreambroker.com)

Käsihygienia 4/8

- Hiero käsihuhdetta kaikkialle käsiin vähintään 15 sek.
- Työskentelyn voi aloittaa kosteilla käsillä
- Hiero kädet kuivaksi asti:

Jos puet suojakäsineet käteen

(alkoholi voi tehdä reikiä käsineisiin tai ärsyttää ihoa)

Jos kosket sähkölaitteita

Jos teet työtehtävää, jossa käsien on oltava kuivat

Käsihygienia 5/8

Desinfioi kädet käsihuuhteella

- Ennen asukkaan tai hänen lähiympäristönsä koskettamista
- Asukkaan tai hänen lähiympäristönsä koskettamisen jälkeen
- Ennen suojakäsineiden pukemista ja niiden riisumisen jälkeen
- Ennen puhtaisiin hoito- ja tutkimusvälineisiin koskemista

Käsihygienia 6/8

Desinfioi kädet käsihuuhteella

- Hoitotoimenpiteiden välissä ennen puhdasta työvaihetta
- Asukashuoneeseen mennessä ja sieltä poistuttaessa
- Yksikköön mennessä ja sieltä lähdettäessä
- Ennen ja jälkeen tietokoneen näppäimistöä/hiirtä käsitellessä

Käsihygienia 7/8

Pese kädet vedellä ja saippualla

töihin tullessa ja sieltä lähtiessä

kun kädet ovat näkyvästi likaiset tai ne tuntuvat likaiselta

WC-käynnin yhteydessä

oksennus-ripulitautia sairastavan asiakkaan hoito- ja huoltotoimien jälkeen

Kostuta kädet ensin haalealla vedellä ja ota niihin pesunestettä. Hiero huolellisesti kädet joka puolelta ja huuhtele.

Kuivaa kädet hyvin kertakäyttöiseen käsipaperiin.

Hiero pestyihin kuiviin käsiin käsihuuhde.

Linkki käsien peseminen - video

[Käsien peseminen + txt \(dreambroker.com\)](https://www.dreambroker.com)

Käsihygienia 8/8

Ohjaa käsihygienia asukkaalle ja vierailijalle

Ohjaa ja huolehdi että kädet on desinfioitu

- Asumisyksikköön ja asukashuoneeseen tullessa ja poistuessa
- Ennen ruokailua
- WC-käynnin jälkeen
- Yskimisen ja niistämisen jälkeen

Suojainten oikea käyttö 1/12

- Suojainten tarkoitus on estää työasun ja henkilökunnan käsien likaantuminen ja mikrobikontaminaatio sekä suojata asukkaita tartunnoilta.
- Säilytä suojaimet puhtaassa tilassa suojassa pölyltä, roiskeilta ja tarpeettomalta koskettelulta
- Säilytä avatut, kertakäyttöiset suojaimet seinätelineessä, jos mahdollista.

Suojainten oikea käyttö 2/12

- Suojaimet ovat kertakäyttöisiä, asukas- ja toimenpidekohtaisia
- Kädet desinfioidaan ennen suojainten pukemista ja niiden riisumisen jälkeen
- Puetaan juuri ennen käyttöhetkeä
- Riisutaan heti käyttötarpeen loputtua

Suojainten oikea käyttö 3/12

- Jos joudut keskeyttämään suojainta vaativan toimenpiteen, riisu suojain ja desinfioi kädet (esimerkiksi ennen puhelimeen vastaamista).
- Riisutaan ennen huoneesta poistumista poikkeuksena hengityksensuojain, joka puetaan ja riisutaan huoneen ulkopuolella.

Suojainten oikea käyttö 4/12

Suojakäsineiden pukeminen

- Desinfioi kädet
- Ota suojakäsine paketista peukalo-etusormiotteella ja pue käteen
- Ota suojakäsinekädellä toinen suojakäsine paketista
- Pue se käteen

Suojainten oikea käyttö 5/12

Suojakäsineiden riisuminen

- Riisu suojakäsine tarttumalla toisen käden suojakäsineestä ranteen kohdalta ja poista se
- Riisu toinen suojakäsine kämmenselän puolelta
- Laita suojakäsineet suoraan jätteisiin
- Lopuksi desinfioi kädet

[Tehdaspuhtaiden suojakäsineiden pukeminen ja riisuminen + txt_Moodle linkitetty \(dreambroker.com\)](#)

Suojainten oikea käyttö 6/12

Muista suojakäsineitä käyttäessäsi

- Desinfioi kädet aina ennen suojakäsineiden pukemista ja riisumisen jälkeen
- Vaihda suojakäsineitä aseptisen työjärjestyksen mukaisesti
- Älä koske suojakäsineillä lähiympäristöä asukasta hoidettaessa
- Ethän pue suojakäsineitä useita päällekkäin tai desinfioi niitä
- Et voi korvata suojakäsineiden käytöllä käsihuuhteen käyttöä etkä aseptista työskentelyä

Hoitotyöhön soveltuvia suojakäsineitä ovat vinyyli- ja nitrilisuojakäsineet. Nitrilisuojakäsineet soveltuvat toimenpiteisiin, joissa suojakäsineeltä vaaditaan parempaa kestävyyttä. Nitrilisuojakäsineitä käytetään desinfektioaineita käsiteltäessä.

Suojainten oikea käyttö 7/12

Käytä suojakäsineitä, kun käsittelet

- eritteitä tai kontaminoituneita välineitä
- limakalvoja, ihorikkoja, haavoja, kainaloita, genitaalialuetta tai muita kontaminoituneita alueita
- kanyyleja, katetreja, dreenejä jne.
- likaisia vuodevaatteita tai muita eritteisiä tekstiilejä
- desinfektioaineita ja/tai mikrokuitupyhkeitä
- erilaisia näytteitä

Suojainten oikea käyttö 8/12

Suojakäsineitä ei tule käyttää...

- rutiininomaisesti jokaiseen huoneeseen mennessä
- käytävällä kävellessä
- asukkaan huoneesta poistuessa
- hakiessa lisää hoitotarvikkeita, tekstiilejä
- eristyshuoneeseen, jos et ole fyysisessä kosketuksessa asukkaaseen tai hoitoympäristöön

Kaikissa edellä mainituissa tilanteissa riittää käsien desinfektio!

Muista, että mikrobit siirtyvät myös suojakäsineistä kosketuksen yhteydessä. Älä levitä mikrobeja suojakäsineillä ympäristöön!

Suojainten oikea käyttö 9/12

Käytä suojatakia tai -esiliinaa

- Kun on vaara, että työvaatteesi kastuu tai likaantuu potilaan eritteistä
- Esimerkiksi vuodepesuissa, suihkutustilanteissa ja haavan hoidossa
- [Suojainten pukeminen ja riisuminen suojatakin kanssa + txt \(dreambroker.com\)](https://dreambroker.com)

Suojainten oikea käyttö 10/12

Käytä kirurgista suu-nenäsuojusta

- Kun on vaara eriteroiskeista
- Asukkaalla on hengitystieinfektio
- Syötettäessä yskivää tai pärskivää asukasta

Käytä silmäsuojusta tai visiiriä

- Kun on vaara roiskeista
- Omat silmälasit eivät anna riittävää suojaa

Suojainten oikea käyttö 11/12

- **Suojainten pukeminen**

Desinfioi kädet ja pue suojatakki ja kirurginen suu-nenäsuojus huoneen ulkopuolella.

Pue suojakäsineet vasta huoneen sisäpuolella, jotta ne eivät kontaminoidu ovea avatessa.

Desinfioi kädet ja pue suojakäsineet yksi kerrallaan.

Suojainten oikea käyttö 12/12

- Suojainten riisuminen

Riisu suojaimet huoneen sisäpuolella suoraan jätteisiin.

Avaa takin nauha suojakäsineet kädessä

Riisu suojakäsineet koskematta niiden ulkopintaa

Desinfioi kädet ja riisu suojatakki koskematta sen ulkopintaa

Desinfioi kädet ja riisu kirurginen suu-nenäsuojus

Desinfioi lopuksi kädet

Aseptiset työskentelytavat

Työskentele aseptisen työjärjestyksen mukaisesti

- etene puhtaasta likaiseen työvaiheeseen
 - jos poikkeat tästä, desinfioi kädet ja vaihda suojaimet työvaiheiden välissä
- Huolla välineet heti käytön jälkeen (puhdista, desinfioi tai steriloi) ennen kuin käytät sitä seuraavalle asukkaalle
- Kertakäyttöiset välineet käytetään kertakäyttöisinä

Veritartunnan ehkäisy 1/7

- Käytä turvavälineitä, kun se on mahdollista esim turvaneulat
- Käsittele teräviä välineitä aina katsekontaktissa
- Älä anna teräviä välineitä kädestä käteen, käytä laskutasoa
- Laita pistävät ja viiltävät jätteet käytön jälkeen suoraan särnäisjäteastiaan

Veritartunnan ehkäisy 2/7

- Ota särnäisjäteastia mukaan pistotapahtumaan
- Älä laita käytettyä neulaa takaisin neulansuojukseen
- Käytä suojakäsineitä aina verta ja verisiä välineitä käsiteltäessä
- Poista näkyvät veritahrat välittömästi eritetahradesinfektiolla

Veritartunnan ehkäisy 3/7

KYRETTI ON TERÄVÄ KUIN PARTAVEITSI- **VERITAPATURMAVAARA**

EI NÄIN

VAAN NÄIN

- SÄRMÄJÄTEASTIAN PITÄÄ OLLA KÄDEN ULOTTUVILLA
- KÄYTÖN JÄLKEEN KYRETTI SUORAAN SÄRMÄJÄTEASTIAAN!
- ÄLÄ TÄYTÄ SÄRMÄJÄTEASTIAA LIIAN TÄYTEEN!

Veritartunnan ehkäisy 4/7

- Riskijäteastioiden
- Täyttö vain merkkiviivaan asti
- Täyden astian huolellinen sulkeminen

Veritartunnan ehkäisy 5/7

Veritapaturmiksi katsotaan vain sellaiset verelle altistumiset, joissa veri voi aiheuttaa tartunnan työntekijälle:

- verisen neulan tai muun verisen esineen **viilto** tai **pisto**
- veren joutuminen **suun limakalvoille, silmän sidekalvolle, haavaiselle tai ihottumaiselle iholle**
- terveelle iholle joutunut veri ei aiheuta tartunnan vaaraa.
- Virtsa, hikeä, kyyneleitä ja sylkeä ei pidetä tartuntavaarallisina. Pelkkä puremavamma ei aiheuta tartunnan vaaraa.

Veritartunnan ehkäisy 6/7

Veritapaturman ensiapu

- Älä purista
- Huuhtele pisto- tai viiltoalueet runsaalla vedellä
- Alueelle laitetaan alkoholilla (A12T Dilutus 80%) tai käsihuuhteella (vähintään 70 p-% alkoholia) kostutettu lappu hauteeksi vähintään 2 min
- Huuhtele limakalvoroiskeet runsaalla juoksevalla vedellä

Veritartunnan ehkäisy 7/7

- Selvitä työpaikkasi käytännöt, miten toimitaan veritapaturman sattuessa.
[Veritapaturmaohje - pirha.fi](https://www.pirha.fi/veritapaturmaohje)
- Veritapaturma tulee aina ilmoittaa esihenkilölle (älä salaa tapahtunutta).
- Veritapaturmatilanteesta on aina neuvoteltava veren lähteen hoidosta vastaavan lääkärin tai päivystävän lääkärin kanssa veritartuntariskin arvioimiseksi.
- Lääkäri vastaa tarvittavista jatkotoimista.

Kaksivaiheinen eritetahradesinfektio

Poista eritetahrat välittömästi.

Eritetahrojen poistoon tarvittavat välineet:

- Kertakäyttöiset suojakäsineet
- Käsihuuhde
- Kertakäyttöiset siivouspyyhkeet
- Jätepusstit
- Eritetahra-alueen desinfektioon soveltuva desinfektioaine:
 - Erisan Oxy+ 2 % -käyttöliuos,
 - Oxivir Plus Spray 3,5% desinfektiovahto tai
 - Oxivir Plus 3,5 % -käyttöliuos

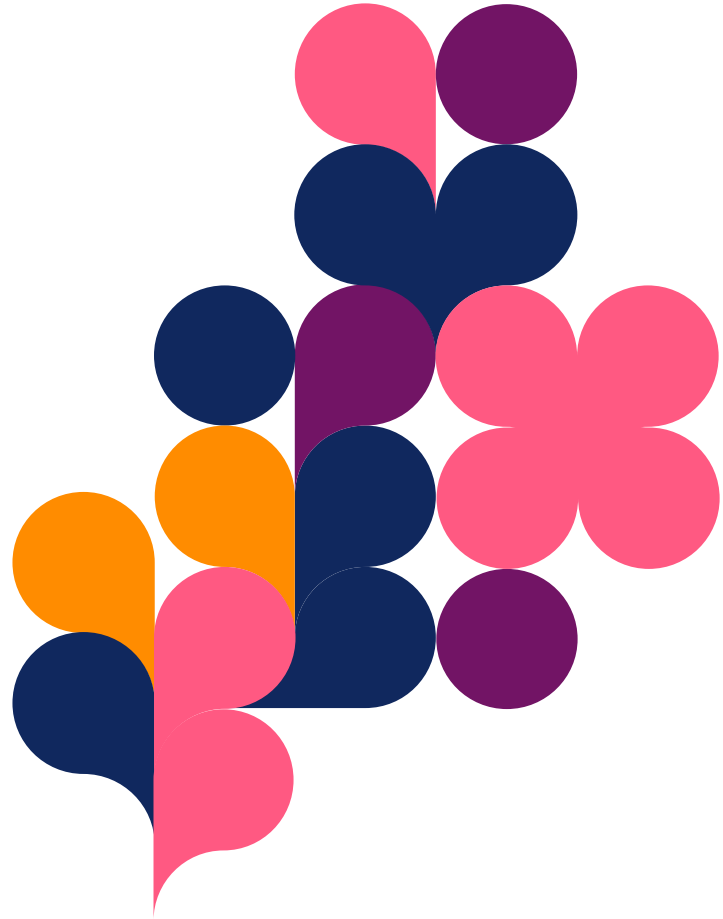
1. Desinfioi kädet ja pue suojakäsineet.

2. Pyyhi tai imeytä erite kertakäyttöpyyhkeeseen ja laita pyyhe jätteisiin.

3. Suihkuta tai kaada eritetahroille soveltuvaa desinfektioainetta tahra-alueen päälle ja pyyhi kertakäyttöpyyhkeellä kuivaksi. Laita pyyhe jätteisiin.

4. Riisu suojakäsineet jätteisiin ja desinfioi kädet.

Yhteystiedot

Marketta Kulonpää

Hygieniahoitaja

puh.040 8240874

marketta.kulonpaa@pirha.fi

